

Sygn. akt IV Ka 41/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 lutego 2015 roku.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim w IV Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący SSO Tadeusz Węglarek (spr.)

Sędziowie SA w SO Stanisław Tomasik

SO Ireneusz Grodek

Protokolant sekr. sądowy Agnieszka Olczyk

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Piotrkowie Trybunalskim Roberta Wiznera

po rozpoznaniu w dniu 06 lutego 2015 roku

sprawy **Z. B.**

skazanego wyrokiem łącznym

z powodu apelacji wniesionej przez skazanego

od wyroku łącznego Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim

z dnia 26 listopada 2014 roku sygn. akt II K 496/14

na podstawie art. 437 § 1 kpk, art. 624 § 1 kpk **utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok, uznając apelację skazanego za oczywiście bezzasadną;**

zwalnia skazanego od zwrotu wydatków poniesionych przez Skarb Państwa w postępowaniu odwoławczym.

Sygn. akt IV Ka 41/15

UZASADNIENIE

Z. B. został skazany prawomocnie wyrokami

I. Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 22 kwietnia 1996 r. w sprawie o sygn.

akt. II K 129/96 za czyn z art. 288 § 1 dkk popełniony w dniu 15 grudnia 1995 r. na

karę 1(jednego) roku pozbawienia wolności i grzywnę w kwocie 200 zł;

II. Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 20 września 1995 r. w sprawie o sygn. akt. II K 285/96 za czyn z art. 158 § 1 dkk i art. 156 § 1 dkk w zw. z art. 10 § 2 dkk popełniony w dniu 1 stycznia 1996 r. na karę 1 roku pozbawienia wolności;

III. Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 16 września 1997 r. w sprawie o sygn. akt. II K 325/97 za czyn z art.208 dkk popełniony w dniu 01 października 1966 r. na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

IV. Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 26 listopada 1997 r. w sprawie o sygn. akt II K 400/97 za czyn z art. 210 § 1 dkk na karę 2 lat pozbawienia wolności;

V. (łącznym) Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 11 maja 1998 r. w sprawie o sygn. akt. II K 44/98 obejmującym wyroki jednostkowe w sprawach o sygn. akt: II K 129/96; II K 285/96; II K 325/97 i II K 400/97 wskazane w pkt. I,II

VI. Sądu Rejonowego w Sieradzu z dnia 17 kwietnia 2001 r. w sprawie o sygn. akt. II K 93/01 za czyn z art. 242 § 2 kk popełniony w dniach od 20 października 2000 r. do 05 grudnia 2000 r. na karę 4 miesięcy pozbawienia wolności;

VII. Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 04 lutego 2002 r. w sprawie o sygn. akt. II K 322/01 za czyny z art. 222 § 1 kk i In. Oraz z art. 226 § 1 kk popełnione w dniu 05 grudnia 200 r. na kary odpowiednio 6 i 3 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę łączną 7 miesięcy pozbawienia wolności;

VIII. Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 17 lipca 2003 r. w sprawie o sygn. akt. II K 222/03 za czyn z art. 13 § 1 kk w zw. z art. 279 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk popełniony w dniu 10 stycznia 2003 r. na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

IX. Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 22 września 2003 r. w sprawie o sygn. akt. II K 338/03 za czyny:

- z art.279 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk popełniony w dniu 30 grudnia 2002 r. na karę 1 roku pozbawienia wolności,

- z art. 158 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk popełniony w dniu 1 stycznia 2003 r. na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności,

- z art. 190 § 1 kk popełniony w dniu 19 lutego 2003 r. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności,

- z art. 190 § 1 kk popełniony w dniu 19 lutego 2003 r. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności,

oraz na karę łączną za w/w przestępstwa 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

X. Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 29 lipca 2003 r. w sprawie o sygn. akt. II K 307/03 za czyn z art. 280 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk popełniony w dniu 16 marca 2003 r. na karę 2 lat pozbawienia wolności podwyższoną wyrokiem Sądu Okręgowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 21 października 2003 r. w sprawie IV Ka 535/03 do 3 lat pozbawienia wolności;

XI. (łącznym) Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 28 września 2004 r. w sprawie o sygn. akt II K 532/04 obejmującym wyroki jednostkowe w sprawach o sygn. akt: II K 222/03; II K 307/03 i II K 338/03 wskazane powyżej w pkt. VIII, IX i X;

XII. Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 27 kwietnia 2009 r. w sprawie o sygn. akt VII K 124/09 za czyn z art. 229 § 1 kk i art. 157 § 2 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 64 § 1 kk popełniony w dniu 17 sierpnia 2008 r. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, odbytą w całości w okresie od 24 czerwca 2009 r. do 24 grudnia 2009 r.

XIII. Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 02 lutego 2010 r. w sprawie o sygn. akt. II K 402/09 za czyn z art. 209 § 1 popełniony w okresie od 20 czerwca 2008 r. do 23 czerwca 2009 r. na karę 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 3 lat, której wykonanie zarządził skazanemu postanowieniem tegoż Sądu z dnia 4 stycznia 2012r. w sprawie II Ko 2398/11, przewidywaną do odbycia w okresie od 11 marca 2017r. do 11 marca 2018 r.

XIV. Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 14 maja 2010 r. w sprawie o sygn.

akt.. II K 221/10 za czyn z art. 226 § 1 w zw. z art. 64 § 1 kk popełniony w dniu

24 grudnia 2009 r. na karę 100 stawek dziennych grzywny o wartości jednej stawki

ustalonej na kwotę 10 zł;

XV. Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 30 listopada 2010 r. w sprawie o sygn. akt. II K 463/10 za czyn z art. 286 § 1 kk, art. 297 § 1 kk, art. 270 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 64 § 1kk popełniony w dniu 10 kwietnia 2009 r. na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonywania na okres próby 3 lat, oraz grzywnę w liczbie 80 stawek dziennych wartości jednej stawki ustalonej na kwotę 10 zł, zamienionej postanowieniem tegoż Sądu na zastępczą karę 40 dni pozbawienia wolności, z przewidywanym okresem jej odbycia od 11 marca 20018 r. do 20 kwietnia 2018 r.;

XVI. Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 05 maja 2011 r. w sprawie o sygn.

akt. II K 108/11 za czyn z art. 280 § 1 kk i art. 157 § 2 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w

zw. z art. 64 § 2 kk popełniony w dniu 18 września 2010 r. na karę 6 lat pozbawienia wolności z zaliczeniem na jej poczet okresów od 19 września 2010 r. do 25 marca 2011 r. i od 14 maja 2011 r. do 16 listopada 2011r. odbywaną obecnie tj. od 19 listopada 2011r. do 11 listopada 2016 r.

XVII. Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 10 listopada 2011 r. w sprawie o sygn. akt. II K 670/11 za czyn z art. 209 § 1 popełniony w okresie od stycznia 2010 r. do 18 września 2010 r. na karę 4 miesięcy pozbawienia wolności, z przewidywanym okresem jej odbycia od 11 listopada 2016 r. do 11 marca 20017 r.

Wyrokiem łącznym z dnia 26 listopada 2014 r. w sprawie o sygn. akt II K 496/14

Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb. w II Wydziale Karnym

1. na podstawie art. 569 § 1 kpk w zw. z art. 85 kk i art. 86 § 1 kk wymierzył skazanemu Z. B. z kar pozbawienia wolności orzeczonych wyrokami: Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. sygn. akt II K 108/11 (**pkt XVI**) i Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. sygn. akt. II K 670/11 (**pkt XVII**) karę łączną 6 (sześciu) lat pozbawienia wolności;

2. na podstawie art. 63 § 1 kk na poczet wymierzonej kary w pkt 1 kary łącznej

pozbawienia wolności zaliczył skazanemu okresy rzeczywistego pozbawienia

wolności : od 19 września 2010 r. do 25 marca 2011 r., od 14 maja 2011 r. do 16 listopada 2011 r. oraz od 19 listopada 2011 r. do 26 listopada 2014 r.

3. orzekł, że w zakresie nieobjętym niniejszym wyrokiem, wyroki podlegające łączeniu podlegają odrębnemu wykonaniu,

4. odmówił objęcia niniejszym wyrokiem łącznym pozostałych wyroków jednostkowych i w tym zakresie postępowanie umorzył;

5. zwolnił skazanego od kosztów postępowania związanych z wydaniem wyroku łącznego, obciążając nimi Skarb Państwa.

Powyższy wyrok apelacją zaskarżył skazany, który bez podstawy prawnej i nie formułując konkretnych zarzutów w uzasadnieniu podniósł, że z niezrozumiałych dla niego względów sąd orzekający w przedmiocie wydania wyroku łącznego nie objął nim kar orzeczonych prawomocnymi wyrokami skazującymi w sprawach o sygn. akt II K 124/09, II K 402/09, II K 221/10 i II K 463/10.

Z powyższego wnosić należy, iż zdaniem skarżącego, kary orzeczone powyższymi wyrokami powinny być objęte wydanym w tej sprawie wyrokiem łącznym.

Sąd Okręgowy zważył , co następuje:

Apelacja jest w sposób oczywisty bezzasadna.

W przeszłości, zarówno w doktrynie jak i orzecznictwie, pojawiały się liczne wątpliwości przy wydawaniu wyroków łącznych, których rozstrzygnięcie zależne było od wyników zastosowanej wykładni przepisu art. 85 kk. Zgodnie z powołanym przepisem, jeżeli sprawca popełnił dwa lub więcej przestępstw, zanim zapadł pierwszy wyrok, chociażby nieprawomocny, co do któregośkolwiek z tych przestępstw i wymierzono za nie kary tego samego rodzaju albo inne podlegające łączeniu, sąd orzeka karę łączną, biorąc za podstawę kary z osobna wymierzone za zbiegające się przestępstwa. Wskazane niejasności dotyczyły w istocie ustalenia owego pierwszego wyroku.

W tym zakresie zarysowały się dwa stanowiska.

W ramach pierwszego z nich zwanego „restryktywnym” przyjmowano, że analiza gramatyczna ar. 85 kk nie pozostawia wątpliwości, że zawarte nim sformułowanie „pierwszy wyrok”, oznacza chronologicznie najwcześniejszy z wyroków objętych postępowaniem w sprawie o wydanie wyroku łącznego / tak Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 3 listopada 2003 r., NKK 295/02, OSNKW 2004/1/7/. Taka też interpretacja przepisu art. 85 kk prezentowana była też u większości przedstawicieli doktryny materialnego prawa karnego.

Natomiast drugie, przeciwne stanowisko zwane „konfiguracyjnym” przyjmowało możliwość dokonywania wyboru podlegających łączeniu wyroków według wzajemnego usytuowania dat popełnienia poszczególnych przestępstw i dat wydania wyroków. Taka „elastyczna” interpretacja przepisu art. 85kk, stwarzała sądowi orzekającemu szerokie możliwości wymiaru kary łącznej dając mu prawo wyboru różnych alternatywnych konfiguracji orzeczeń.

Celem tej operacji miało być wybranie takiego wariantu, który stanowi rozstrzygnięcie dla oskarżonego najkorzystniejsze w zakresie możliwości orzeczenia kary łącznej. Pogląd taki wyrażony został przez Sąd Najwyższy między innymi w wyroku z dnia 28 października 1993r., III KRN 238/93, OSNKW 1994/1-2/11 i w postanowieniu z dnia 4 listopada 2003r. VKK 233, OSNKW 2004/1/6/.

Ostatecznie kwestię tę rozstrzygnął Sąd Najwyższy we wpisanej do księgi zasad prawnych uchwale z dnia 25 lutego 2005r. /KZP 36/2004, OSNKW 2005/2/13/, przychylając się do pierwszego z opisanych powyżej stanowisk. A zatem zawarty w art. 85 kk zwrot „, zanim zapadł pierwszy wyrok” odnosi się do pierwszego chronologicznie, a nie pierwszego historycznie wyroku, który zapadł przed popełnieniem przez sprawcę kolejnego / kolejnych/ przestępstwa. Nie ma zatem podstaw aby przyjąć, że „pierwszym” może być wyrok wydany później, chronologicznie jako drugi, trzeci, czy jeszcze dalszy, w zależności od określonego układu procesowego. Ustawodawca kształtując treść art. 85 kk. przekazuje bowiem sprawcy jasny sygnał: jeżeli popełnisz dwa lub więcej przestępstw przed pierwszym, chociażby nieprawomocnym wyrokiem, to „ skorzystasz” z instytucji „kary łącznej”, jeżeli natomiast zdecydujesz się popełnić kolejne przestępstwo po wydaniu takiego wyroku, to wymierzona za nie kara już być nie może objęta karą łączną.

Artykuł 85 kk. odnosi się zatem nie tyle do zależności procesowych między poszczególnymi wyrokami lecz do postawy sprawcy. Konkretnie przestępstwa nie pozostają w zbiegu realnym, dlatego że wytworzył się akurat taki a nie inny układ procesowy, ale dlatego że sprawca podjął przestępcze działania w określonych warunkach, wiedząc przecież, że zapadł już wobec niego wyrok, czy też nie.

W uzasadnieniu tejże uchwały, jak też w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 2008r. VKR 212/07, LEX nr 377209, wyrażono pogląd, iż nie ma żadnych przeszkód prawnych, aby spośród skazań, których nie obejmuje ukształtowany w myśl opisanej powyżej zasady wyrok łączny, utworzyć kolejną grupę wyroków obejmującą skazania za czyny popełnione zanim zapadł kolejny „pierwszy wyrok”- oczywiście „pierwszy” z punktu widzenia tej kolejnej grupy przestępstw.

Po dniu 28 września 2004r., kiedy to zapadł ostatni wyrok łączny, skazany popełnił 6 (sześć) dalszych przestępstw i wydano sześć dalszych wyroków jednostkowych. Przy uwzględnieniu porządku chronologicznego Z. B. skazany został następującymi wyrokami :

1. wyrokiem Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 27 kwietnia 2009 roku wydanym w sprawie VII K 124/09 za czyn popełniony w dniu 17 sierpnia 2008r.;
2. wyrokiem Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 2 lutego 2010r. wydanym w sprawie II K 402/09 za czyn popełniony w okresie od dnia 20 czerwca 2008r. do dnia 23 czerwca 2009r. ;
3. wyrokiem Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 11 maja 2010r. wydanym w sprawie II K 221/10 za czyn popełniony w dniu 24 grudnia 2009r.
4. wyrokiem Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 30 listopada 2010r. wydanym w sprawie II K 463/10 za czyn popełniony w dniu 10 kwietnia 2009r.
5. wyrokiem Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 5 maja 2011r. wydanym w sprawie II K 108/11 za czyn popełniony w dniu 19 września 2010r.;
6. wyrokiem Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 20 listopada 2011r. wydanym w sprawie II K 670/11 za czyn popełniony w okresie od stycznia 2010r. do dnia 18 września 2010r.

Przenosząc treść wskazanej powyżej uchwały siedmiu sędziów Sądu Najwyższego w realiach niniejszej sprawy za „pierwszy” wyrok w rozumieniu art. 85 kk uznać więc należy wyrok Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 27 kwietnia 2009r. wydanym w sprawie II K 124/09. W pierwszej kolejności to właśnie ten wyrok oraz wyrok Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 30 listopada 2010r. wydany w sprawie II K 463/10 za czyn popełniony w dniu 10 kwietnia 2009r., a więc popełniony przed wydaniem „pierwszego” chronologicznie wyroku wskazanego powyżej powinien być brany pod uwagę przy wydaniu wyroku łącznego zwłaszcza , że w obu przypadkach orzeczone zostały kary pozbawienia wolności, z więc kary tego samego rodzaju.

Sąd odwoławczy w pełni podzielił argumenty zawarte w uzasadnieniu wyroku sądu meriti co do braku możliwości postawienia wobec skazanego pozytywnej prognozy kryminologicznej a w konsekwencji orzeczenia w wyroku łącznym kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania z uwagi na sprzeciwiającą się temu zasadę przywołaną w uzasadnieniu wyroku sądu meriti, pomimo iż faktycznie kara pozbawienia wolności orzeczone w wyroku z dnia 30 listopada 2010r. w sprawie II K 463/10 faktycznie jako kara jednostkowa nie podlega już wykonaniu.

W pełnym zakresie podzielić należy pogląd Sądu I instancji, iż przepis art. 89 § 1 kk w brzmieniu obowiązującym do dnia 8 czerwca 2010r. wykluczał w sytuacji łączenia kar pozbawienia wolności o charakterze względnym i bezwzględny możliwość orzeczenia kary bez warunkowego zawieszenia jej wykonania. A taka sytuacja (przy braku trafnie postawionej przez sąd meriti negatywnej prognozy kryminologicznej wobec skazanego) miałaby miejsce w tej sprawie w odniesieniu do wyżej wskazanych kar.

Poglądy doktryny jak też te prezentowane w orzecznictwie, których część, trafnie przywołana została przez sąd meriti w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku w tej mierze są jednolite.

Nie podlegają połączeniu kary orzeczone w wyroku z dnia 2 lutego 2010r w sprawie o sygn. akt II K 402/09 z karą orzeczoną w wyroku z dnia 27 kwietnia 2009r w sprawie o sygn. akt VII K 124/09 albowiem czyn będący przedmiotem osądu w tej drugiej sprawie popełniony został w okresie od 20 kwietnia 2008r do 23 czerwca 2009r, a więc po wydaniu wyroku w sprawie o sygn. akt VII K 124/09. W sprawie o sygn. akt II K 221/10 ; II K 402/09 przestępstwa zostały popełnione zanim zapadł pierwszy wyrok, co do któregośkolwiek z tych przestępstw, to jednak wymierzono za nie kary różnego rodzaju. Na połączenie kar grzywien orzeczonych wyrokiem z dnia 30 listopada 2010r w sprawie sygn. akt II K 463/10 oraz wyrokiem z dnia 14 maja 2010r w sprawie sygn. akt II K 221/10 nie pozwala wyrok z dnia 27 kwietnia

2009r wydany w sprawie VII K 124/09, który wydany został przed popełnieniem przestępstwa będącego przedmiotem osądu w sprawie o sygn. akt II K 221/10, ale po popełnieniu przestępstwa, za które skazany był sądzony w sprawie sygn. akt II K 463/10, a który w efekcie przegradza te przestępstwa.

Objęcie wyrokiem łącznym kar orzeczonych w sprawach o sygn. akt II K 463/10 ; II K 108/11 nie było możliwe z uwagi na fakt, iż przestępstwo, które było przedmiotem osądu w sprawie II K 463/10 popełnione zostało przed nowelizacją ustawy Kodeks Karny z 5 listopada 2009r. / Dz. U. z 2009r. Nr 206 poz.1589/ i orzeczono za nie karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem.

Natomiast w sprawie o sygn. akt II K 108/11 wymierzono karę 6 lat pozbawienia wolności. Możliwość sięgania do rozwiązania wskazanego w nowym art. 89 § 1a kk/ orzeczenie w wyroku łącznym kary pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia za zbiegające się przestępstwa, za które orzeczono kary lub karę bez warunkowego zawieszenia dotyczy wyłącznie skazań za zbiegające się przestępstwa popełnione po dniu 7 czerwca 2010r, co wskazano już w rozważaniach powyżej.

Sąd I instancji wyspecyfikował jedną grupę przestępstw która w ocenie Sądu meriti pozostają ze sobą w takiej relacji czasowej, która uprawniała do orzeczenia kary łącznej, a w konsekwencji wyroku łącznego. Chodzi tu o skazania wyrokami z dnia 5 maja 2011r. w sprawie II K 108/11 za czyn popełniony 19 września 2010r. oraz z dnia 10 listopada 2011r. w sprawie II K 670/11 za czyn popełniony w okresie od stycznia 2010r. do dnia 18 września 2010r. W ocenie sąd odwoławczego przy uwzględnieniu cyt. powyżej uchwały SN orzeczeniu kary łącznej w ramach wyroku łącznego w odniesieniu do tych czynów sprzeciwiał się fakt wydania wobec skazanego Z. B. w dniu 11 maja 2010r. w sprawie II K 221/10 / por. wyrok Sądu Najwyższego- Izba Karna z 25.VI. 2008r IV KK 41/08, opubl. OSNwSK 2008/1/1304/. Jednakże kierunek apelacji uniemożliwiał korektę rozstrzygnięcia sądu meriti na niekorzyść oskarżonego. Podzielił natomiast sąd odwoławczy w pełni pogląd sądu meriti, iż w świetle obowiązującego obecnie restryktywnego stanowiska brak jest prawnych możliwości objęcia wyrokiem łącznym pozostałych kar orzeczonych wyrokami jednostkowymi, wskazanymi we wniosku skazanego co wykonano powyżej i z tych wszystkich względów orzeczono jak w sentencji:

O kosztach procesu za postępowanie odwoławcze orzeczono jak w części dyspozytywnej wyroku.